

Vijf-april-herdenking 1943-2023: 80 jaar

Het ganse voorjaar blijft het bombardement van 5 april onder de aandacht. Een trieste gebeurtenis, die jammer genoeg de dag van vandaag nog heel actueel is. In vier lezingen belichten interessante sprekers het thema vanuit hun eigen invalshoek.

Daarnaast zijn er film en toneel, de officiële herdenkingsplechtigheid, doorlopende activiteiten en de samenwerking tussen verenigingen.

Praktisch: Lezingen, toneel- en filmvoorstellingen vinden plaats in de Mark Liebrechtschouwburg (MLS), Heilig Kruisstraat 16, 2640 Mortsel (rolstoel-toegankelijk). Activiteiten op het Stadsplein, in de Sint-Benedictuskerk of verspreid.

Bron voor informatie & tickets (verschillende tarieven met UTPAS) via:
<https://www.mortsel.be/80jaar5april> Tarief: korting van € 1 met **UitPAS**

OV: De Lijn, alle tram- en buslijnen aan halte Mortsel-Gemeenteplein.

Lezingen

Maand januari

12 JAN
20:00 u.

Lezing
Namenproject Stad Antwerpen
Frank Seberechts

Uit een totaal van ~25.000 Antwerpse slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog kennen we 19.279 namen. Het 'Namenproject Antwerpen' (met ook Berchem én Mortsel) tracht de identiteit van al deze dodelijke slachtoffers te achterhalen. In de toekomst zullen hun namen te zien zijn op een nieuw monument op de Scheldekaaien ten zuiden van het Loodswezen. Tegelijk wil dit memoriaal stilstaan bij het leed van overlevenden en nabestaanden, getekend voor het leven door de gruwel van de oorlog. Met dat project wil stad Antwerpen WO-II een plaats geven in het heden en de herdenking ervan doorgeven aan volgende generaties.

Praktisch: Lezing op donderdag 12 januari '23 door Frank Seberechts; MLS.

Deuren 19:30 u. Lezing 20:00-21:30 u. € 5/€ 4 UTPAS/€1 (kansen)

Tickets www.mortsel.be/80jaar5april = Herdenking >Lokaal bestuur >Lezingen; of:
<https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/NAMENPROJECT-STAD-ANTWERPEN-LEZING-FRANK-SEBERECHTS-80-jaar-5-april-12-jan-7435>

Maand februari

8 FEB
20:00 u.

Lezing
80 jaar 5 april
Rudi Vranckx

Rudi Vranckx volgt al ruim een kwarteeuw oorlogen en conflict voor VRT Nieuws. Naast documentaires, voor Canvas, schreef hij ook verschillende boeken over die thema's. Voor zijn moed en toewijding om de persoonlijke verhalen van de slachtoffers van conflicten dichterbij te brengen, ontving hij de Carnegie Wateler Vredesprijs 2018; in 2019 kreeg hij ook een eredoctoraat van VUB en ULB.

In deze lezing staat Vranckx stil bij onze tijd: de oorlogen zonder zichtbare vijand, conflicten, terreuraanslagen zonder aanspraken op grondgebied, vluchtelingen, de voortdurende dreiging, de teloorgang van verdraagzaamheid.

Vranckx tekent een vlijmscherp toekomstbeeld van onze mondiale samenleving en stelt vast dat we vooral niet mogen wegkruipen in de bunkers van de angst voor elkaar.

Praktisch: Lezing op woensdag 8 februari, door Rudi Vranckx (MLS).

Deuren 19:30 u. Lezing 20:00-21:30 u. € 5/€ 4 UiTPAS/€1 (kansen)

UITPAS

Tickets www.mortsel.be/80jaar5april = Herdenking >Lokaal bestuur >Lezingen; of: <https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/RUDI-VRANCKX-lezing-80-jaar-5-april-8-feb-7436>

Maand maart

2 MRT
20:00 u.

Lezing
80 jaar 5 april
Herman Van Goethem

Herman Van Goethem studeerde Rechten én Geschiedenis in Antwerpen en Leuven.

Hij is gewoon hoogleraar politieke en institutionele geschiedenis aan de UAntwerpen en sinds 2016 rector van zijn universiteit. Als onderzoeker richt hij zich hoofdzakelijk op onderwerpen uit de politieke geschiedenis van België in de 19e en 20e eeuw.

In 2008-2012 lag hij mee aan de basis van de uitbouw van Kazerne Dossin, Memoriaal, museum en onderzoekscentrum over Holocaust en mensenrechten, Mechelen. In 2019 publiceerde hij *'1942. Het jaar van de*

stilte', een boek over de Jodenvervolgning en de bestuurlijke collaboratie in Antwerpen. Het jaar waarin Mortsel deel werd van Groot-Antwerpen.

Praktisch: Lezing op do. 2 maart door Herman Van Goethem (MLS) © Koen Broos
Deuren 19:30 u. Lezing 20:00-21:30 u. € 5/€ 4 UiTPAS/€1 (kansen) **UiTPAS**

Tickets www.mortsel.be/80jaar5april =Herdenking >Lokaal bestuur >Lezingen; of:
<https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/HERMAN-VAN-GOETHEM-lezing-80-jaar-5-april-16-mrt-7437>

8 MRT
16, 20 u.

Filmvertoning
De bommen van 5 april
Documentaire VRT

Naar aanleiding van de 80-jarige herdenking hernemen we uit het rijke VRT-archief de documentaire uit 1993. Die geeft met archiefbeelden en getuigenissen een unieke kijk op het verschrikkelijke bombardement van 5 april 1943. Jammer genoeg brandend actueel.

Praktisch: Filmvertoning op woensdag 8 maart (MLS). Deuren: 15:30 u. vertoning 16:00; deuren 19:30 u., vertoning 20:00 u. Duur: 01:30 uur. € 5/€ 4/€1 **UiTPAS**

Tickets www.mortsel.be/80jaar5april >Herdenking >Lokaal bestuur >Lezingen; of:
<https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/DE-BOMMEN-VAN-5-APRIL-DOCUMENTAIRE-VRT-80-jaar-5-april-8-mrt-7443> (vertoning van 16:00 uur)
<https://tickets.mortsel.be/Show/Details/DE-BOMMEN-VAN-5-APRIL-DOCUMENTAIRE-VRT-80-jaar-5-april-8-mrt-7438> (vertoning van 20:00 uur)

24 MRT

Tentoonstelling
Hulpverlening in tijden van het bombardement

Op nieuwsmedia zijn natuurrampen of conflicten nooit afwezig en zie je ook hulpverleners aan de slag. Maar: hoe ging en gaat dat in zijn werk?

Praktisch: tentoonstelling in lokaal Rode Kruis, Heirbaan 51, 2640 Mortsel.

Web: <https://www.mortsel.be/Aanbod-verenigingen>

Vernissage op vrijdag 24 maart; blijft toegankelijk op za 25 en zo 26 maart '23.

28 MRT
20:15 u.

Filmvoorstelling
'Flee' ('Flugt', regie Jonas Poher Rasmussen; DK, 2021)

Deze documentaire (geanimeerd) vertelt het buitengewone waar-gebeurde verhaal vertelt van Amin (met zijn stem op de klankband). Een vluchteling uit Afghanistan, die als alleenstaande minderjarige in

Denemarken terecht kwam. Thans een succesvol 36-jarige academicus die gaat trouwen met zijn vriend Kasper, met wie hij al een tijdje samen is. Maar riskeert het geheim van twintig lange jaren zijn leven in Denemarken te ruïneren? Zo wordt hij gedwongen zijn verborgen verleden te onthullen en met een goede vriend zijn verhaal te delen.

Praktisch: Filmvertoning op dinsdag 28 maart, 16:00 en 20:15 uur. Duur: 1:30 u. (MLS). Tarieven Cinema M €8 (publiek)/€6(-25/+65)/€5(leden)/€1,6 (kansen)

Web: <https://www.mortsel.be/Aanbod-verenigingen>

Tickets: www.cinema-m.be – Post: info@cinema-m.be

UITPAS

29 MRT
20:00 u.

Toneelvoorstelling

WATTMAN

Toneelgroep Streven

Na de oorlog en het tragische bombardement, bleef er bij de bevrijding nagenoeg niets over van het verenigings- en culturele leven. Toch werd al op 13 oktober 1944 concreet "Tooneelking Streven" opgestart. Nu komt Theatergroep Streven 'On Tour' terug thuis met deze herneming.

De eisen gesteld aan een wattman draaien rond zijn grote verantwoordelijkheid; sociaalvoelend, met psychologisch inzicht; gevoel voor humor; verdriet kunnen inschatten. Maar welke **reiziger** dacht ooit aan diens gemoedstoestand en de gedachten van de wattman?

Tijdens een bepaalde rit komt er een merkwaardige gebeurtenis op zijn traject; het zal zijn verdere leven bepalen: 10 mei 1940, het bombardement op het Sint-Amadeusgesticht in Mortsel.

Auteur: Erik Vlamincx – Regie: Rikkert Van Dijck – Acteur: Raymond De Bruyne – Begeleiding met Livemuziek Jo Braet, Ronald Dedrie, Tonnie Voorspoels - Schilderijen (projectie): Ingrid Koop – Productie: Streven

Praktisch: Toneelvoorstelling op woensdag 29 maart (MLS).

Deuren: 20:00 u., voorstelling 20:30-22:00 u. € 10/9 UiTPAS/2(kansen) **UITPAS**

Web: www.streven.be/wattman

Tickets www.mortsel.be/80jaar5april = Herdenking >Lokaal bestuur; of:

<https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/WATTMAN-THEATERGROEP-STREVEN-80-jaar-5-april-29-mrt-7365>

31 MRT
19:30 u.

Herdenking Bombardement
Vernieling, verdriet, veerkracht
Samenwerking Verenigingen

In de Sint-Benedictuskerk bieden verschillende verenigingen een gevarieerd programma aan onder bovenvermeld thema (**bijgewerkt**).

Algemene coördinatie ligt bij de organisatie van **Mortsel-dorp Concerten**.
 Kunstkring **Sirkel** exposeert nieuwe schilderijen en leest gedichten voor.
Gezinsbond presenteert tekst van Esther Naschelski (*Achter de stilte*).
 De laureaten van **DF Junior Journalist** schreven een gelegenheidstekst.
 Het koor **MusicAmi** brengt een sfeervolle muzikale omljsting.

Praktisch: Vernissage van de tentoonstelling, optredens, receptie, vr 31 maart, 19:30 u (deuren 19 u.), Sint-Benedictuskerk, Dorpsstraat 1, 2640 Mortsel.

Reserveren bij ruth@de-herdt.be

Tentoonstelling blijft toegankelijk op 1-2-8-9 en 10 april 2023. **Gratis.**

Webpagina's van de deelnemende verenigingen (ook op Facebook present):

<https://www.mortsel-dorpconcerten.be> ; post : denise.buntincx@telenet.be

<https://kunstkringsirkel.be/> ; post: kunstkringsirkel@gmail.com

<https://mortsel.gezinsbond.be/> post : gezinsbond.mortsel@skynet.be

<https://mortsel.davidsfonds.be/> ; mortselberchem.davidsfonds@gmail.com

<http://www.musicami.be/> ; post : ruth@de-herdt.be

Maand april

1 APR,
15, 20 u.
2 APR
20:00 u.

Muziek, woord en dans
 Ontzette Stad
 Academie AMWD

De verschillende disciplines van de AMWD stellen een prachtige en pakkende voorstelling samen over de gebeurtenissen op 5 april 1943

Verteller Hans Van Cauwenberghe neemt je mee naar één van de donkerste dagen uit de Mortselse geschiedenis en brengt samen met leerlingen 'woord' getuigenissen tot leven.

Hans Vercauteren leidt een klein orkest en roept met werk en arrangementen van leerlingen 'compositie' de sfeer op van weleer.

Samen met enkele leerlingen 'dans' sturen ze tegelijkertijd een boodschap van hoop en verwerking uit.

Een voorstelling over toen, maar helaas ook een beetje over nu.

Praktisch: Voorstellingen op zaterdag 1 en zondag 2 april (MLS).

Deuren: 14:30 u. voor 15:00; 19:30 u. voor 20:00 u. Duur 01:15. €10/9/2

Tickets www.mortsel.be/80jaar5april = Herdenking >Lokaal bestuur >Lezingen; of:
<https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/ONTZETTE-STAD-AMWD-80-jaar-5-april-1-apr-7439>

<https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/ONTZETTE-STAD-AMWD-80-jaar-5-april-1-apr-7440>

<https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/ONTZETTE-STAD-AMWD-80-jaar-5-april-2-apr-7441>

Officieel herdenkingsprogramma

1 APR 11:00 u.		Herdenkingsplechtigheid 80 jaar 5 april Begraafplaats Mortsel-dorp (Lepelstraat)
2 APR 11:00 u.		Herdenkingsmis 80 jaar 5 april H. Kruiskerk, Heilig-Kruisstraat
5 APR 14:45 u.		Herdenkingsmoment Onthulling kunstwerk Stadsplein/Stadsterras

Tijdens deze plechtigheid zal het koperensemble Michiel Van Camp optreden, aangevuld met zang en choreografie door leerlingen AMWD. Aansluitend biedt het stadsbestuur een receptie aan in de Sint-Benedictuskerk.

Tijdens deze eucharistieviering zal het jeugdkoor Waelrant optreden.

Tijdens dit herdenkingsmoment zullen 936 aanwezigen, tevens vrijwillige 'peters en meters' van met name genoemde slachtoffers, de omvang van het menselijk leed visueel uitbeelden op het **Stadsplein** (noordzijde).

Dirk Braeckman heeft de voorbije 40 jaar een indrukwekkende portfolio opgebouwd, vooral met zijn medium fotografie. Voor de ontwikkeling van het Stadsterras maakte hij een kunstwerk gelinkt aan het bombardement. Hij zal aanwezig zijn bij de plechtige onthulling door de burgemeester (op de nieuwe locatie **Stadsterras**; *op invitatie*).

Tom Lanoye leest alvast een fragment voor uit zijn roman *De Draaischijf*.

Maand april (vervolg van de lezingen)

5 APR
20:00 u.

Lezing
De Draaischijf
Tom Lanoye

Op 5 april 2023 herdenkt romancier, dichter, columnist, scenarist en theaterauteur Tom Lanoye (°1958) mee het bombardement op Mortsel; een zeer ingrijpende gebeurtenis die in zijn roman *De draaischijf* uitgebreid aan bod komt.

Wie Lanoye kent, weet hoe belangrijk 'voorlezen uit eigen werk' voor hem is. In *De Draaischijf* raken drie innig verbonden levens vermalen: van regisseur en draaikont Alex Desmedt, zijn Joodse vrouw en steractrice Lea Liebermann en zijn schaamteloos collaborerende broer, dirigent en SS'er Rik Desmedt. De arena van deze strijd bestaat uit twee schouwburgen, twee steden: Den Bourla, Antwerpen; de Koninklijke Schouwburg, Den Haag.

Behalve een lofzang op de toneelkunst is *De draaischijf* ook een liefdesverklaring aan de hele stad Antwerpen, zonder evenwel haar duistere kanten uit de weg te gaan.

Praktisch: Lezing op woensdag 5 april (MLS).

© Foto Arthur Los

Deuren: 19:30 u. Lezing 20:00-21:30 u. € 15/€ 14 UiTPAS/€ 3 (kansen) **UiTPAS**

Tickets www.mortsel.be/80jaar5april >Herdenking >Lokaal bestuur >Lezingen; of: <https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/DE-DRAAISCHIIF-lezing-Tom-Lanoy-80-jaar-5-april-5-apr-7453>

7 APR
20:00 u.

Lezing
80 jaar 5 april
Pieter Serrien

Pieter Serrien is historicus en voorzitter van de vzw 5 april 1943. Na zijn *Tranen over Mortsel* in 2008 volgden nog verschillende herdenkingsprojecten. In een aangrijpende lezing laat Pieter de getuigen van het bombardement aan het woord. Speciaal voor deze tachtigste herdenking deelt hij unieke beelden en nooit eerder vertoonde getuigenissen.

Praktisch: Lezing op vr. 7 april door Pieter Serrien (MLS). © Foto Ellen de Baere.

Deuren 19:00 u. Lezing 20:00-21:30 u. € 5/€ 4 (UiTPAS)/€ 1 (kansen) **UiTPAS**

Webpagina: <https://5april1943.be/>

Tickets www.mortsel.be/80jaar5april >Herdenking >Lokaal bestuur >Lezingen; of: <https://tickets.mortsel.be/nl-NL/Show/Details/PIETER-SERRIEN-lezing-80-jaar-5-april-7-apr-7442>

Met steun van Literatuur Vlaanderen

Doorlopende activiteiten

25 MRT -

25 APR Kunstroute

32 Mortselse handelaars en de Sint-Benedictuskerk tonen je beeldende werken gemaakt door leerlingen van de Academie voor Beeldende Kunst, aangevuld met teksten en gedichten geschreven door leerlingen van Mortselse scholen.

Wandeling 5 april

De 16 panelen met informatie en getuigenissen over het bombardement werden herwerkt en opgefrist tegen 1 maart; wandel met brochure of digitaal (update volgt): <https://faro.be/ontdek-meer-met-de-erfgoedapp>

Muurschildering aan de 'Afgebroken Brug'

De iconische schildering uit 1992 aan het kruispunt Krijgsbaan/-Antwerpsestraat van Peter Van Tongerloo, voormalig docent van de Academie voor Beeldende Kunst, is door huidig docent David Ooms en zijn leerlingen gerestaureerd. Ze voegden, in samenspraak met de kunstenaar, ook enkele elementen toe, die een

verwijzing zijn naar het bombardement van 5 april.

(zie ook helemaal bovenaan deze tekst).

Postzegels en postkaarten

De reeds bestaande postzegels gelinkt aan het bombardement op Morselt zijn terug beschikbaar en aangevuld met enkele postkaarten met beelden gelinkt aan 5 april.

Colofon: Onderhavige tekst is een samenvatting voor het activiteitenprogramma en de webpagina's van Davidsfonds Morselt(-Berchem).